

LINO VELJAK

O METODI ISTRAŽIVANJA NACIONALNE FILOZOFIJSKE BAŠTINE

Sažetak

U radu se razmatra odnos univerzalnog karaktera filozofije i njezinih osebujenih oblika. Ukazuje se na razliku između osebujenih oblika (grčka filozofija-atomizam, »kontinentalna filozofija« – klasični njemački idealizam, anglosaksonska filozofija-pragmatizam) i nacionalne odredbe filozofije. Istražuje se moguća podudarnost povijesnog lika filozofije i njezine nacionalne odredbe te opovrgava mogućnost supstancijalističke odredbe nacionalne filozofije. Pretpostavka svakog metodologijski opravdanog utemeljenja istraživačkog pristupa pojedinoj nacionalnoj filozofijskoj baštini sastoji se u jasnoći nužnih distinkcija. Na toj je osnovi moguće diferencirati zanemarene, zaboravljene ili nezapažene misaone proboje od filozofijske prosvijećenosti koja može činiti dio nacionalne kulturne baštine, ali samim tim sudioništvom ne stječe i filozofijsku relevantnost. Međutim, nijedna valorizacija nije konačna. Ono što se činilo tek dijelom prosvijećenosti može se iz nekoga kontekstualno diferencirana prevrednovanja ispostaviti filozofijski relevantnom anticipacijom.

SOME METHODOLOGICAL PROBLEMS OF RESEARCHING
AND EVALUATING NATIONAL PHILOSOPHICAL HERITAGE

Abstract

The paper discusses the relation between the universal character of philosophy and its particularised forms. It points to the differences between particularised forms (Greek philosophy-atomism, 'continental

philosophy', classical German idealism, Anglo-Saxon philosophy-pragmatism) and a national determination of philosophy. The possible concordance of the historical character of philosophy and its national determination is investigated, and the possibility of a substantial determination of national philosophy is refuted. The presumption of every methodologically justified foundation of a research approach to a particular national philosophical heritage consists in the clarity of necessary distinctions. On this foundation it is possible to differentiate the neglected, forgotten or unobserved thought breakthroughs from philosophical enlightenment that can make up a part of a national cultural heritage, but by this very participation it does not obtain philosophical relevancy too. However, not a single valorisation is finite. That which was only a part of enlightenment can become a philosophically relevant anticipation out of a contextually differentiated re-valorisation.

Translated by **Ana Janković**